

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL

JULIANE KOKOTT

prezentate la 20 mai 2015(1)

Cauza C-595/13

Staatssecretaris van Financiën

împotriva

Fiscale Eenheid X N.V. c.s.

[cerere de decizie preliminară formulată de Hoge Raad der Nederlanden (??rile de Jos)]

„Fiscalitate – Taxa pe valoarea adăugată – Articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din Directiva 77/388/CEE – Scutire fiscală pentru gestionarea fondurilor comune de plasament – Bunurile imobile ca obiect al unui fond comun de plasament – Exploatarea efectivă a unui bun imobil ca gestionare de fonduri comune de plasament”

I – Introducere

1. Potrivit dreptului Uniunii în materie de TVA, de aproape 40 de ani gestionarea de fonduri de investiții beneficiază de o scutire fiscală, pe care Curtea a examinat-o în repetate rânduri(2). Cu toate acestea, abia acum i s-a adresat Curții, prin prezenta cerere de decizie preliminară din ??rile de Jos, întrebarea dacă și în ce măsură de această scutire profită și fondurile imobiliare, nu doar cele care au ca obiect valori mobiliare.

II – Cadrul juridic

Legislația în materie de TVA

2. În perioada determinantă pentru procedura principală, dreptul Uniunii în materie de taxă pe valoarea adăugată era reprezentat de A șasea directivă 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislațiilor statelor membre referitoare la impozitele pe cifra de afaceri – sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată: baza unitară de evaluare(3), în versiunea aplicabilă pentru anul 1996 (denumită în continuare „A șasea directivă”).

3. Conform articolului 2 punctul 1 din A șasea directivă, sunt supuse TVA-ului „livrările de bunuri și prestările de servicii efectuate cu titlu oneros pe teritoriul ??rii de către o persoană impozabilă care acționează ca atare”.

4. Conform articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, statele membre scutesc următoarele operațiuni:

„6. gestionarea de fonduri comune de plasament, așa cum sunt definite de statele membre.”

5. Acestei prevederi îi corespunde articolul 135 alineatul (1) litera (g) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată(4), în vigoare în prezent. Pentru acest motiv, în speță se poate lua în considerare și jurisprudența Curții care face referire la această dispoziție.

6. Dreptul național olandez prevede la articolul 11 alineatul 1 litera (i) punctul 3 din Legea privind TVA-ul din 1968 (Wet op de omzetbelasting 1968) că gestionarea unui patrimoniu compus din fonduri de investiții și din societăți de investiții de capital, în scopul unor investiții comune, este scutit de TVA.

Dreptul în materie de supraveghere a fondurilor de investiții

7. Domeniul de aplicare al Directivei 85/611/CEE a Consiliului din 20 decembrie 1985 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind anumite organisme de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM)(5), în versiunea aplicabilă în anul 1996 (denumită în continuare „Directiva OPCVM”), este descris în al 7-lea considerent al directivei după cum urmează:

„Întrucât, într-o primă etapă, este necesar să se limiteze coordonarea legislațiilor statelor membre cu organismele de plasament colectiv de alt tip decât «închise», care își oferă unitățile spre vânzare către public în Comunitate și care au ca obiect de activitate unic investițiile în valori mobiliare; [...] întrucât reglementarea organismelor de plasament colectiv care nu intră sub incidența prezentei directive ridică diverse probleme care ar trebui rezolvate de alte dispoziții și, în consecință, aceste organisme vor face obiectul unei coordonări ulterioare; [...]”

8. Potrivit articolului 1 din Directiva 2011/61/UE privind administratorii fondurilor de investiții alternative(6) (denumită în continuare „Directiva AFIA”), aceasta are următorul obiect:

„Prezenta directivă stabilește normele în materie de autorizare, desfășurarea activității și transparență cu privire la administratorii de fonduri de investiții alternative (AFIA) care administrează și/sau distribuie acțiuni sau unități ale unor fonduri de investiții alternative (FIA) în Uniune.”

9. Anexa I la Directiva AFIA are următorul conținut, în extras:

„1. Funcții de administrare a investițiilor pe care un AFIA trebuie să le asigure în mod obligatoriu atunci când administrează un FIA:

- (a) administrarea portofoliului;
- (b) administrarea riscurilor.

2. Alte funcții pe care AFIA le poate îndeplini în plus în cadrul administrării colective a unui FIA:

- (a) administrare:

[...]

- (b) distribuire;

(c) activităţi legate de activele FIA, şi anume [...] administrarea infrastructurilor, administrarea bunurilor imobile [...].”

III – Litigiul principal

10. Litigiul principal se referă la obligaţia Fiscale Eenheid X N.V. c.s. (denumită în continuare „X”) de a plăti TVA în anul 1996.

11. X este o entitate fiscală din care fac parte mai multe societăţi care, în cadrul impunerii TVA-ului, sunt tratate împreună ca o persoană impozabilă. Din X face parte şi societatea A Beheer N.V. (denumită în continuare „A”).

12. În 1996, A a prestat servicii pentru trei societăţi care au fost constituite de mai multe fonduri de pensii şi care desfăşoară activităţi de vânzare-cumpărare de bunuri imobile şi de exploatare a acestora. Întrucât aceste societăţi nu au personal angajat, A a preluat, pe baza unui contract, următoarele activităţi:

- (a) activitatea de administrator al societăţilor;
- (b) toate activităţile de natură executivă care decurg pentru societăţi din dispoziţiile legale, din statute, din regulamente şi din decizii administrative;
- (c) gestionarea patrimoniului societăţilor, în special administrarea bunurilor imobile ale acestora;
- (d) întocmirea rapoartelor financiare, prelucrarea datelor şi controlul contabil intern;
- (e) actele de dispoziţie cu privire la patrimoniul societăţilor, în special achiziţionarea şi vânzarea de bunuri imobile;
- (f) obţinerea de membri, respectiv de acţionari.

13. În opinia X, toate activităţile enumerate desfăşurate de A intră sub incidenţa scutirii fiscale aplicabile gestionării societăţilor de investiţii de capital, în conformitate cu articolul 11 alineatul 1 litera (i) punctul 3 din Legea privind TVA-ul din 1968. În schimb, administraţia financiară consideră că sunt scutite numai achiziţionarea şi vânzarea de bunuri imobile şi obţinerea de membri, respectiv de acţionari [literele (e) şi (f)].

IV – Procedura în faţa Curţii

14. Hoge Raad der Nederlanden, care a fost sesizat între timp cu soluţionarea litigiului, consideră parţial drept determinantă interpretarea dreptului Uniunii şi, pentru acest motiv, la 21 noiembrie 2013, aceasta a adresat Curţii, în conformitate cu articolul 267 TFUE, următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 13 secţiunea B litera (d) punctul 6 din A şasea directivă trebuie interpretat în sensul că o societate creată de mai mult de un investitor în unicul scop de a investi în bunuri imobile patrimoniul acumulat poate fi considerat fond comun de plasament în sensul acestei dispoziţii?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare: articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă trebuie interpretat în sensul că noțiunea „gestionare” vizează și exploatarea efectivă a bunurilor imobile ale societății pe care aceasta a încredințat-o unui terț?”

15. În procedura în fața Curții, au prezentat observații scrise în luna martie 2014 X, Regatul Țărilor de Jos, Regatul Suediei și Comisia Europeană. În ședința publică din 4 martie 2015, pe lângă aceste persoane interesate, a participat și Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord.

V – **Aprecieri juridice**

16. Instanța de trimitere adresează Curții două întrebări preliminare privind scutirea fiscală aplicabilă fondurilor comune de plasament, în temeiul articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă. Prima întrebare se referă la noțiunea „fond comun de plasament” (a se vedea în acest sens secțiunea A), iar a doua întrebare se referă la noțiunea „gestionare” (a se vedea în acest sens secțiunea B).

A – *Cu privire la prima întrebare preliminară: „fond comun de plasament”*

17. Potrivit articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, statele membre scutesc de la plata TVA-ului „gestionarea de fonduri comune de plasament, așa cum sunt definite de statele membre”. În esență, prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită clarificări privind aspectul dacă un asemenea fond comun de plasament poate fi constituit și din bunuri imobile.

1. Condiția privind supravegherea specială din partea statului

18. În pofida puterii de definire, conferită statelor membre potrivit modului de redactare a articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, acestea nu pot răspunde în mod autonom la această întrebare. După cum a precizat recent avocatul general Cruz Villalón(7), în temeiul jurisprudenței noastre, definiția „fondurilor comune de plasament” permite statelor membre numai un spațiu de manevră redus.

19. Curtea s-a pronunțat în această privință în sensul că un stat membru nu este autorizat să aleagă căror fonduri comune de plasament le acordă beneficiul scutirii și căror fonduri nu le acordă acest beneficiu. Acesta are doar puterea de a defini în dreptul său intern fondurile care corespund noțiunii „fonduri comune de plasament”(8).

20. Această afirmație, care la o primă vedere produce confuzie, are o explicație simplă. Se disting două domenii de reglementare: pe de o parte, legislația privind TVA-ul și, pe de altă parte, supravegherea de către stat a fondurilor de investiții sau a „organismelor de plasament colectiv”, după cum sunt denumite uneori în dreptul Uniunii(9).

21. Potrivit precizărilor formulate în mod repetat de Curte, în contextul interpretării scutirii fiscale în litigiu, legislațiile naționale în materie de TVA au fost armonizate înaintea terminologiei comunitare în domeniul supravegherii(10). Pentru acest motiv, dreptul Uniunii în materie de TVA a trebuit să facă trimitere la dreptul național atunci când s-a dorit scutirea de la plata TVA-ului a gestionării unor fonduri de investiții supuse unei supravegheri speciale din partea statului(11). Inițial, numai statele membre decideau care fonduri de investiții erau reglementate de stat și erau supuse astfel respectării unor dispoziții speciale de autorizare și supraveghere, în special în scopul protecției investitorilor. În cazul unor asemenea fonduri comune de plasament, reglementate la nivel național, dreptul Uniunii a conferit un drept la scutire fiscală, întemeiat pe articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă.

22. Cu toate acestea, până în prezent, Curtea nu s-a pronunțat în mod explicit dacă numai fondurile supuse unei supravegheri speciale a statului trebuie să beneficieze de scutire. Totuși, în mod cert, aceasta este abordarea pe care se întemeiază jurisprudența.

23. După ce, prin Directiva OPCVM, la nivelul Uniunii a început reglementarea domeniului supravegherii speciale a fondurilor de investiții de către stat, Curtea a redus marja de apreciere a statelor membre privind definirea fondului comun de plasament potrivit articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, în sensul că statele membre trebuie să califice în mod obligatoriu fondurile reglementate în temeiul Directivei OPCVM drept „fonduri comune de plasament”(12). Astfel, armonizarea legislației în materie de supraveghere se suprapune prerogativei de definire a statelor membre(13).

24. Cu toate acestea, în măsura în care dreptul de supraveghere nu este reglementat la nivelul Uniunii, puterea de definire a statelor membre continuă să existe. Astfel, în al șaselea considerent al Directivei OPCVM, legiuitorul Uniunii a precizat că, „într-o primă etapă”, este necesar să se limiteze coordonarea legislațiilor statelor membre cu organismele de plasament colectiv de alt tip decât „închise” și care investesc exclusiv în valori mobiliare. Pentru acest motiv, Curtea a putut să constate că o societate de investiții de tip „închis”, a cărei supraveghere din partea statului nu este reglementată în dreptul Uniunii, este susceptibilă să fie asimilată noțiunii „fond comun de plasament”, avută în vedere la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă(14).

25. În speță, această situație rămâne neschimbată, întrucât, în cadrul litigiului principal, căruia i se aplică legislația din anul 1996, nu poate fi luat în considerare o armonizare în sens mai larg a legislației în materie de supraveghere a fondurilor de investiții, prin intermediul Directivei AFIA.

26. Astfel, în orice caz, pe baza vechilor norme, noțiunea „fond comun de plasament”, în sensul articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă, este definită atât în dreptul Uniunii, cât și în dreptul național. În măsura în care, prin intermediul Directivei OPCVM, dreptul Uniunii supune fondurile de investiții unei supravegheri speciale din partea statului, acestea reprezintă fonduri comune de plasament în sensul scutirii fiscale. În măsura în care, în plus, pentru diferite tipuri de fonduri de investiții, statele membre prevăd o supraveghere specială din partea statului, acestea din urmă beneficiază în principiu de asemenea de scutirea fiscală.

27. În acest sens trebuie înțeleasă și jurisprudența prezentată de noi, conform căreia statele membre trebuie să considere că fonduri comune de plasament sunt și fondurile care, fără a constitui organisme de plasament colectiv în sensul Directivei OPCVM, prezintă caracteristici identice cu acestea din urmă și efectuează, aadar, aceleași operațiuni sau cel puțin prezintă trăsături comparabile, astfel încât se află într-un raport de concurență cu acestea(15). În principiu, o asemenea concurență poate exista numai între fonduri de investiții care sunt supuse

unei supravegheri speciale din partea statului. Numai asemenea fonduri de investiții pot fi supuse aceluiași condiții concurențiale și se pot adresa aceluiași cerc de investitori.

28. Hotărârea ATP PensionService, în care Curtea a constatat că și fondurile de pensii pentru limită de vârstă pot fi fonduri comune de plasament(16), este de asemenea în acord cu cerința unei supravegheri speciale din partea statului, întrucât, în principiu, după cum rezultă din Directiva 2003/41/CE privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale(17), și sistemele de asigurare de pensii ocupaționale pentru limită de vârstă sunt supuse unei asemenea supravegheri.

29. În sfârșit, limitarea domeniului de aplicare al scutirii fiscale la fonduri supuse unei supravegheri speciale din partea statului corespunde unui imperativ enunțat în mod repetat și de Curte într-o jurisprudență constantă. Potrivit acesteia, termenii folosiți pentru a desemna scutirile sunt de strictă interpretare(18), întrucât, în măsura în care scutirea fiscală s-ar extinde asupra fondurilor de investiții nereglementate, domeniul de aplicare al acesteia ar fi foarte larg. Așadar, după cum a indicat în mod întemeiat Regatul Unit în cadrul procedurii, s-ar putea considera, cu titlu de exemplu, că și societățile care servesc drept holding pentru participații în cadrul întreprinderilor sunt fonduri comune de plasament.

30. În speță trebuie să se constate că unui fond de investiții constituit exclusiv din bunuri imobile nu i se aplică legislația în materie de supraveghere aplicabilă în anul 1996. Potrivit articolului 1 alineatul (1) și alineatul (2) prima linie din Directiva OPCVM, aceasta este aplicabilă exclusiv fondurilor de investiții constituite din valori mobiliare.

31. Prin urmare, un fond de investiții constituit din bunuri imobile poate reprezenta un fond comun de plasament, în sensul articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din Așeza directivă, numai atunci când dreptul național prevede o supraveghere specială a unui asemenea fond din partea statului. Din datele furnizate de instanța de trimitere nu se poate deduce dacă aceasta este situația în speță și acest aspect va trebui examinat de ea.

2. Bunurile imobile ca fonduri comune de plasament admisibile

32. În situația în care instanța de trimitere constată că cele trei societăți pentru care A a prestat diferite servicii au fost supuse unei supravegheri speciale din partea statului, se ridică în plus problema dacă, în temeiul legislației naționale în materie de supraveghere, un asemenea fond comun de plasament trebuie considerat ca atare și în sensul scutirii fiscale prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din Așeza directivă.

33. Astfel, potrivit jurisprudenței, puterea de definire a statelor membre are o limită externă. Având în vedere reglementarea specială a unui fond de investiții, calificarea drept „fond comun de plasament” în temeiul dreptului național în materie de supraveghere nu este suficientă ca atare pentru a i se aplica scutirea. Trebuie să fie vorba și despre fonduri asimilate noțiunii „fonduri comune de plasament”, în sensul articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din Așeza directivă, susceptibile să fie scutite în lumina obiectivului acestei directive și a principiului neutralității fiscale(19).

34. Așadar, chiar dacă activitatea celor trei societăți pentru care A a prestat diferite servicii a fost supusă unei supravegheri speciale din partea statului, acestea ar putea să nu fie calificate drept fonduri comune de plasament în sensul articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din Așeza directivă, întrucât fondurile de investiții constituite din bunuri imobile nu sunt incluse în obiectivul acestei scutiri fiscale.

35. Potrivit unei jurisprudențe constante, obiectivul scutirii constă în special în a facilita

investitorilor, prin intermediul organismelor de plasament, investițiile în valori mobiliare cu excluderea costurilor privind TVA-ul și astfel în a asigura neutralitatea din punct de vedere fiscal a sistemului comun de TVA, atunci când se pune problema alegerii între investiția directă în valori mobiliare și cea care intervine prin intermediul organismelor de plasament colectiv. Curtea consideră însă în mod explicit că acest obiectiv care este limitat la valori mobiliare nu este unicul(20).

36. Modul de redactare a articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă servește ca punct de plecare pentru determinarea scopului scutirii fiscale. Acesta menționează cu titlu general noțiunea „fond comun de plasament”, fără să facă referire la o anumită formă de investiție. Prin urmare, nu este clar că această scutire fiscală este menită să promoveze numai investiția în valori mobiliare, iar nu și alte forme de investiții.

37. Cu toate acestea, instanța de trimitere are îndoieli dacă obiectivul scutirii fiscale, așa cum a fost formulat de Curte, poate fi atins în cazul bunurilor imobile, întrucât, de regulă, investițiilor directe în imobile li se aplică TVA. Această obiecție se bazează pe ideea că, în schimb, investiția directă în valori mobiliare este scutită în temeiul articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 5 din A șasea directivă. După cum pare a considera instanța de trimitere, dacă investiția directă în bunuri imobile oricum nu este scutită fiscal, atunci, pentru a trata în mod neutru din punct de vedere fiscal atât investiția directă, cât și investiția într-un fond constituit din bunuri imobile, nici gestionarea unui fond constituit din bunuri imobile nu ar trebui să fie scutită de la plata TVA-ului.

38. Problema dacă vânzarea și cumpărarea bunurilor unui fond de investiții sunt scutite sau nu sunt scutite fiscal nu prezintă însă importanță pentru obiectivul definit de Curte în ceea ce privește scutirea fiscală a *gestionării* fondurilor comune de plasament. Tratatul egal al investițiilor directe și al investiției într-un fond comun de plasament urmărit de articolul 3 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă se asigură prin aceea că pentru *gestionarea* unui fond comun de plasament, care, în cazul unei investiții directe, este desfășurat de investitor și astfel nu se aplică oricum TVA, nu se colectează TVA suplimentar. În cazul vânzării sau cumpărării unor obiecte ale fondului de investiții, în principiu, investiția directă și investiția într-un fond comun de plasament sunt oricum tratate în mod egal, întrucât de regulă, în funcție de obiectul investiției, se aplică sau nu se aplică TVA.

39. Astfel, obiectivul scutirii fiscale se atinge și în cazul investiției în bunuri imobile, prin degrevarea investiției în fonduri de costurile suplimentare cu TVA-ul, care nu ar lua naștere în cazul investiției directe în bunuri imobile. Faptul că, până în prezent, Curtea a formulat acest obiectiv numai în raport cu valorile mobiliare este legat de obiectul cauzelor pendinte până în prezent, precum și, în anumite condiții, de faptul că, pentru o perioadă îndelungată, dreptul Uniunii în materie de supraveghere a existat numai în raport cu fondurile constituite din valori mobiliare.

40. După cum reiese din al șaselea considerent al Directivei OPCVM, precum și din articolul 19 alineatul (1) litera (e) și din articolul 24 din Directiva OICVM, legislația în materie de supraveghere în general nu menționează însă numai organisme de plasament colectiv în valori mobiliare, ci și alte organisme de plasament colectiv. Investițiile în valori mobiliare reprezintă, aadar, numai o formă specială de investiții reglementate. Acest fapt este confirmat de Directiva AFIA, aplicabilă în prezent, care reprezintă un nou pas în domeniul armonizării la nivelul întregii Uniuni a supravegherii speciale din partea statului a fondurilor de investiții. După cum rezultă în mod explicit din considerentul (34) al Directivei AFIA, aceasta este aplicabilă printre altele și fondurilor imobiliare.

41. Având în vedere cele ce preced, includerea fondurilor imobiliare în scutirea fiscală prevăzută la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă împiedică de

asemenea încălcarea principiului neutralității fiscale. În măsura în care fondurile de investiții sunt supuse unei supravegheri comparabile din partea statului, indiferent dacă sunt constituite din valori mobiliare sau din bunuri imobile, aceste forme de investiții se află în concurență directă, întrucât, în ambele situații, pentru investitori prezintă interes numai rentabilitatea investiției. În această privință, potrivit unei jurisprudențe constante, principiul neutralității fiscale se opune în special posibilității ca măruri sau prestări de servicii similare, care sunt, așadar, în concurență unele cu altele, să fie tratate în mod diferit din punctul de vedere al TVA-ului(21).

42. În sfârșit, considerăm că nici obiecția Regatului Suediei privind presupusa lipsă a repartizării riscului în cadrul unui fond imobiliar nu este întemeiată. Într-adevăr, potrivit jurisprudenței, un fond comun de plasament trebuie să permită repartizarea riscurilor suportate de beneficiari(22). Chiar dacă un fond imobiliar investește *prin definiție* numai în imobile, se realizează totuși o repartizare a riscurilor. Acest fapt este evident în cazul investiției în mai multe imobile, însă el se aplică și în cazul unui singur imobil, întrucât, de exemplu, riscul ca o clădire să rămână neînchiriată se repartizează la un număr mare de locuințe sau spații comerciale. Pentru motive similare, și fondurile comune de plasament constituite din valori mobiliare pot fi limitate la un anumit domeniu fără să piardă beneficiul scutirii fiscale.

43. În concluzie, și fondurile imobiliare pe care dreptul național le-a calificat drept fonduri comune de plasament supuse unei supravegheri speciale din partea statului trebuie considerate fonduri comune de plasament în sensul scutirii fiscale prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă.

3. Concluzie

44. Prin urmare trebuie să se răspundă la prima întrebare că, în măsura în care un stat membru a supus o societate creată de mai mult de un investitor, în unicul scop de a investi în bunuri imobile patrimoniul acumulat, unei supravegheri speciale din partea aceluși stat, această societate poate fi considerată fond comun de plasament în sensul articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă.

B – Cu privire la a doua întrebare preliminară: „gestionarea”

45. A doua întrebare preliminară se referă la interpretarea noțiunii de gestionare în sensul scutirii fiscale prevăzute la articolul 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă. Instanța de trimitere întreabă dacă această noțiune vizează și exploatarea efectivă a bunurilor imobile ale unui fond comun de plasament încredințat unui terț. Potrivit deciziei de trimitere, exploatarea efectivă a unui bun imobil cuprinde în special închirierea acestuia, administrarea contractelor de închiriere existente, precum și comanda unor lucrări de întreținere și supravegherea executării acestora.

46. Din motivarea deciziei de trimitere rezultă că „terți” se referă la A. Având în vedere că A a preluat prestarea *tuturor* serviciilor de administrare, inclusiv conducerea celor trei societăți, în speță nu se ridică problema – abordată în repetate rânduri de Curte – în ce împrejurări un administrator terț poate presta în condiții de scutire fiscală servicii de gestionare *individuală* în calitate de subantreprenor al adevăratului administrator al fondului comun de plasament(23).

47. Astfel, problema care se ridică în speță este exclusiv ce se consideră că face parte din gestionare în sensul scutirii fiscale. Cuprinde o asemenea gestionare, după cum s-a discutat între părți, numai vânzarea și cumpărarea de imobile sau și exploatarea efectivă a acestora?

48. Potrivit constatărilor anterioare ale Curții, numai dreptul Uniunii determină ce include gestionarea în sensul articolului 13 secțiunea B litera (d) punctul 6 din A șasea directivă. Statele

membre nu de?in nicio marj? de apreciere în această privin??(24).

49. No?iunea de gestionare nu a fost înc? delimitat? definitiv în jurispruden?a noastră?. Ceea ce este clar este doar c? opera?iunile c?rora li se aplic? aceste scutiri trebuie s? fie „specifice” administr?rii fondurilor comune de plasament(25).

50. Aprecierea a ceea ce este „specific” administr?rii unui fond comun de plasament depinde de obiectul acestui fond. Scopul unui asemenea fond comun de plasament este men?inerea ?i sporirea patrimoniului. Din acest motiv, pentru administrarea unui asemenea patrimoniu este specific tot ceea ce trebuie s? fac? un administrator pentru a men?ine patrimoniul de investi?ii care i?a fost încredin?at ?i pentru a ob?ine venituri de pe urma acestuia. În acest scop, el trebuie s? gestioneze fondurile de investi?ii respective în mod regulamentar. Ce presupune în detaliu acest lucru se poate defini numai în func?ie de obiectul investi?iilor.

51. În m?sură în care este vorba despre imobile, valoarea acestora poate fi men?inut? ?i ele pot produce venituri numai dac? aceste imobile sunt exploatate efectiv. Numai dreptul de proprietate asupra imobilelor ca atare nu aduce în sine, de regul?, niciun venit.

52. În schimb, dac? un fond comun de plasament are ca obiect participa?ii în cadrul unor întreprinderi, în principiu, titularul participa?iei nu trebuie s? devin? activ pentru a ob?ine venituri, întrucât întreprinderea este administrat? de propria conducere.

53. Cu titlu de exemplu, în cazul fondurilor de valori mobiliare constituite din ac?iuni, exploatarea regulamentar? a obiectului investi?iei o reprezint? numai exercitarea drepturilor titularului, cum este dreptul de veto. În schimb, titularul unit??ilor nu are nici m?car dreptul de a exploata efectiv întreprinderea în cadrul c?reia de?ine participa?ii. Pentru acest motiv, exploatarea efectiv? a unui bun imobil nu este comparabil? cu exploatarea efectiv? a unei întreprinderi în cadrul c?reia de?ine participa?ii un fond de valori mobiliare ?i care nu este inclus? în „gestionare” în sensul scutirii prev?zute la articolul 13 sec?iunea B litera (d) punctul 6 din A ?asea directiv?.

54. Astfel, în cazul ac?iunilor, pentru a înregistra venituri, administratorul unui fond comun de plasament se poate limita la simpla de?inere de participa?ii în cadrul unor societ??i, în timp ce, în cazul bunurilor imobile, nu este de regul? suficient.

55. Această abordare este confirmat? ?i de dreptul actual al Uniunii în materie de supraveghere. Astfel, anexa I punctul 2 litera (c) din Directiva AFIA prevede c?, printre sarcinile pe care le poate exercita administratorul unui fond alternativ de investi?ii ?i care sunt astfel supuse supravegherii autorit??ilor competente, pe lâng? administrare, se num?r? ?i „administrarea infrastructurilor” ?i „administrarea bunurilor imobile”, deci exploatarea efectiv? a bunurilor imobile. În cazul fondurilor comune de plasament care intr? sub inciden?a Directivei OPCVM, Curtea face referire de asemenea la descrierea activit??ii pentru fondurile, respectiv societ??ile de investi?ii prezentat? în anexa II la directiv?. Potrivit jurispruden?ei, pe lâng? „func?iile de gestionare de portofoliu”, constituie func?ii specifice organismelor de plasament colectiv ?i cele de gestionare a organismelor de plasament colectiv enumerate în anexa II din Directiva OPCVM(26). Chiar dac? Directiva AFIA nu este aplicabil? litigiului principal, dispozi?iile acesteia indic? totu?i c? exploatarea efectiv? a imobilelor se num?r? printre activit??ile „specifice” ale unui fond imobiliar.

56. În sfâr?it, includerii exploat?rii unui imobil în cadrul no?iunii „gestionare” nu i se opune nici situa?ia în care administrarea imobilului, pe care un investitor individual o desf??oar? prin intermediul unui ter?, nu este scutit? de la plata TVA?ului. În Hot?rârea GfBK, Curtea a respins un argument similar, care se referea la servicii de consultan?? pentru fondurile de investi?ii în valori mobiliare(27). În lumina obiectivului scutirii fiscale(28), se ridic? problema unei simple compara?ii între investi?ia într-un fond imobiliar ?i investi?ia direct? într-un imobil, unde exploatarea efectiv?

este realizat? de investitor ?i c?reia nu i se aplic? TVA. Scutirea exploat?rii efective a imobilului de c?tre administratorul unui fond imobiliar serve?te astfel, în conformitate cu obiectivul scutirii fiscale, neutralit??ii alegerii între investi?ia direct? într?un imobil ?i investi?ia într?un fond imobiliar.

57. Prin urmare, la cea de a doua întrebare preliminar? trebuie s? se r?spund? c? no?iunea „gestionare”, în sensul articolului 13 sec?iunea B litera (d) punctul 6 din A ?asea directiv?, acoper? ?i exploatarea efectiv? a imobilelor fondului comun de plasament.

VI – Concluzie

58. În lumina considera?iilor precedente, propunem Cur?ii s? r?spund? la întreb?rile preliminare formulate de Hoge Raad der Nederlanden dup? cum urmeaz?:

„Articolul 13 sec?iunea B litera (d) punctul 6 din A ?asea directiv? trebuie interpretat în sensul c?:

- în m?sura în care un stat membru a supus o societate creat? de mai mult de un investitor, în unicul scop de a investi în bunuri imobile patrimoniul acumulat, unei supravegheri speciale din partea aceluia stat, această societate poate fi considerat? «fond comun de plasament»;
- «gestionarea» unui asemenea fond comun de plasament vizeaz? ?i exploatarea efectiv? a bunurilor imobile.”

1 – Limba original?: germana.

2 – Hot?rârile Abbey National (C?169/04, EU:C:2006:289), JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ?i The Association of Investment Trust Companies (C?363/05, EU:C:2007:391), Deutsche Bank (C?44/11, EU:C:2012:484), GfBk (C?275/11, EU:C:2013:141, punctul 30), Wheels Common Investment Fund Trustees ?i al?ii (C?424/11, EU:C:2013:144, punctul 19), precum ?i ATP PensionService (C?464/12, EU:C:2014:139, punctul 43). A se vedea de asemenea Concluziile avocatului general Poiares Maduro prezentate în cauza BBL (C?8/03, EU:C:2004:309) ?i Concluziile avocatului general Sharpston prezentate în cauza PPG Holdings (C?26/12, EU:C:2013:254).

3 – JO L 145, p. 1.

4 – JO L 347, p. 1, Edi?ie special?, 09/vol. 3, p. 7.

5 – JO L 375, p. 3, Edi?ie special?, 06/vol. 1, p. 138; între timp se aplic? Directiva 2009/65/CE a Parlamentului European ?i a Consiliului din 13 iulie 2009 de coordonare a actelor cu putere de lege ?i a actelor administrative privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) (reformare) (JO L 302, p. 32), care, din perspectiv? temporal?, nu este îns? aplicabil? în cadrul litigiului principal.

6 – Directiva 2011/61/UE a Parlamentului European ?i a Consiliului din 8 iunie 2011 privind administrarii fondurilor de investi?ii alternative ?i de modificare a Directivelor 2003/41/CE ?i 2009/65/CE ?i a Regulamentelor (CE) nr. 1060/2009 ?i (UE) nr. 1095/2010 (JO L 174, p. 1).

7 – A se vedea Concluziile avocatului general Cruz Villalón prezentate în cauza ATP PensionService (C?464/12, EU:C:2013:840, punctele 34-36).

8 – Hot?rârile Wheels Common Investment Fund Trustees ?i al?ii (C?424/11, EU:C:2013:144, punctul 17) ?i ATP PensionService (C?464/12, EU:C:2014:139, punctul 41); a se vedea de asemenea Hot?rârea JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ?i The Association of

Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391, punctele 41-43).

9 – Articolul 1 alineatul (3) din Directiva OPCVM include în noțiunea de astfel de organism atât „fonduri deschise de investiții” dependente, cât și „societăți de investiții” autonome. În schimb, Directiva AFIA face referire la „fonduri de investiții” ca noțiune generală; a se vedea articolul 1 și articolul 2 alineatul (2) litera (b).

10 – A se vedea Hotărârile Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punctul 55) și JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust și The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391, punctul 32).

11 – A se vedea Concluziile noastre prezentate în cauzele Abbey National (C-169/04, EU:C:2005:523, punctul 41) și JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust și The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:125, punctul 16).

12 – Hotărârile Wheels Common Investment Fund Trustees și alții (C-424/11, EU:C:2013:144, punctul 23) și ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, punctul 46).

13 – A se vedea Concluziile noastre prezentate în cauza Abbey National (C-169/04, EU:C:2005:523, punctul 38), precum și în cauza JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust și The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:125, punctul 32).

14 – Hotărârea JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust și The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391, punctele 34, 35 și 37).

15 – Hotărârile Wheels Common Investment Fund Trustees și alții (C-424/11, EU:C:2013:144, punctul 24) și ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, punctul 47).

16 – A se vedea Hotărârea ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, punctul 59).

17 – Directiva 2003/41/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 iunie 2003 privind activitățile și supravegherea instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale (JO L 235, p. 10, Ediție specială, 05/vol. 6, p. 10).

18 – A se vedea Hotărârile Velker International Oil Company (C-185/89, EU:C:1990:262, punctul 19), Stockholm Lindöpark (C-150/99, EU:C:2001:34, punctul 25) și Granton Advertising (C-461/12, EU:C:2014:1745, punctul 25).

19 – A se vedea Hotărârea JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust și The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391, punctul 53); a se vedea în acest sens și Hotărârea ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, punctul 42).

20 – A se vedea Hotărârile Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punctul 62), JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust și The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391, punctul 45), GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, punctul 30), Wheels Common Investment Fund Trustees și alții (C-424/11, EU:C:2013:144, punctul 19) și ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, punctul 43).

21 – A se vedea Hotărârile Comisia/Franța (C-481/98, EU:C:2001:237, punctul 22), Marks & Spencer (C-309/06, EU:C:2008:211, punctul 47) și Pro Med Logistik (C-454/12 și C-455/12, EU:C:2014:111, punctul 52).

22 – Hotărârea ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, punctele 51 și 59).

23 – A se vedea în acest sens Hotărârile Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punctul 67), GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, punctele 20 și 21) și ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, punctele 63 și 65).

24 – A se vedea Hotărârea Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punctele 40-43).

25 – Hotărârile Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punctul 63), Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484, punctul 31) și ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, punctul 65).

26 – Hotărârile GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, punctele 22 și 25) și ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, punctele 66 și 67); a se vedea de asemenea Hotărârea Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, punctul 64).

27 – A se vedea Hotărârea GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, punctele 29 și 30).

28 – A se vedea punctul 35 de mai sus.